

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

Warszawa, 14 sierpnia 2018 roku

ZEW.422.16.2018.KD

**Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej**

wielokrotnie zwracałem się do Pani Minister¹ w sprawie reformy systemu oświaty, w szczególności podnosząc kwestię trudnej sytuacji uczniów, którzy w 2019 roku będą uczestniczyli w procesie rekrutacji do szkół ponadpodstawowych w warunkach zwiększonej konkurencji. Z punktu widzenia dobra dziecka – w ocenie Rzecznika Praw Dziecka – realizowana reforma jest ryzykownym przedsięwzięciem, przede wszystkim z uwagi na tempo wprowadzanych zmian, braku pogłębionej analizy obejmującej sytuację dzieci uczących się w poprzednim systemie i przyszłych skutków zmienianej rzeczywistości szkolnej. Moje obawy potwierdziły skargi wpływające od dzieci, rodziców i nauczycieli.

Szczególnie smutny obraz przedstawiały pisma dotyczące uczniów ówczesnych klas siódmych. Skargi dotyczyły przede wszystkim przeciążenia nauką z racji skrócenia czasu na opanowanie materiału w porównaniu do tego, którym dysponowali uczniowie gimnazjów. Uczniowie i ich rodzice wskazywali także na niepewność przyszłości dzieci, a także na zmęczenie i brak czasu na pozaszkolne aktywności.

Przyjęta w 1989 r. Konwencja o prawach dziecka stanowi, że *we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.*

Dlatego na nas, dorosłych (w tym na instytucjach publicznych) spoczywa wielka odpowiedzialność za skutki podejmowanych decyzji w sprawach dzieci. Powinniśmy wsłuchiwać się w głos dzieci i jak najdokładniej poznać ich potrzeby. Warto przy tym

¹ ZEW.422.37.2016.JF, ZEW.422.40.2016.JBR, ZEW.422.20.2017.ES, ZEW.422.22.2017.AB.

podkreślić, że nasze reakcje na zgłaszane problemy służą budowaniu u dzieci i młodzieży wzorca postępowania w ich przyszłym dorosłym życiu.

Chcąc bliżej poznać potrzeby uczniów klas siódmych, podjąłem decyzję o zbadaniu sytuacji tej grupy dzieci. Nad przeprowadzaniem badania czuwał zespół ekspertów z dziedziny pedagogiki. W wylosowanych 76 szkołach w całej Polsce przeprowadzono anonimowe ankiety. Opracowano kwestionariusze, a następnie przeprowadzono badanie sondażowe. O opinię pytane były najważniejsze grupy społeczności szkolnej: uczniowie klas siódmych, ich nauczyciele, rodzice oraz dyrektorzy szkół.

Wyniki badań przeprowadzonych przez Rzecznika Praw Dziecka pokazują rzeczywistą sytuację siódmoklasistów w roku szkolnym 2017/2018. Warto je dogłębnie przeanalizować, by zyskać wiedzę, z jakimi wyzwaniami borykają się ci młodzi ludzie. Badanie powinno pomóc dyrektorom, nauczycielom i szkolnym specjalistom odpowiedzieć na pytanie, na które aspekty pracy należy szczególnie zwrócić uwagę? Czego dzieci potrzebują i jak w związku z tym można im pomóc?

Raport Rzecznika Praw Dziecka, przygotowany na podstawie sondażu opinii młodzieży, rodziców, nauczycieli i dyrektorów szkół pn. *Sytuacja uczniów klasy VII zreformowanej szkoły podstawowej*, przekazuję na ręce Pani Minister z wnioskiem o gruntowną analizę sytuacji uczniów. Mam nadzieję, że okaże się on pomocny w planowanych przez Panią Minister działaniach i posłuży udzieleniu skuteczniejszej pomocy dzieciom, które w tym roku szkolnym staną się uczniami siódmej klasy szkoły podstawowej.

Działając na podstawie art. 10a oraz art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. *o Rzeczniku Praw Dziecka* (Dz.U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się do Pani Minister o podjęcie działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej, a także o włączenie tej problematyki do zadań realizowanych w sposób szczególny przez Kuratorów Oświaty w ramach nadzoru pedagogicznego.

at
rozprawa
Marek